

Natura 2000-veldbezoek De Wieden

Datum bezoek: 6 juni 2024

Aanwezigen:

[redacted] en [redacted] (Natuurmonumenten), [redacted] (LTO noord), [redacted]
[redacted], [redacted] (alleen ochtend), [redacted], [redacted] en [redacted]
(provincie)

Colofon

Uitgave

Provincie Overijssel

Datum

19 november 2024

Auteur

[redacted]

Adresgegevens

Provincie Overijssel

Luttenbergstraat 2

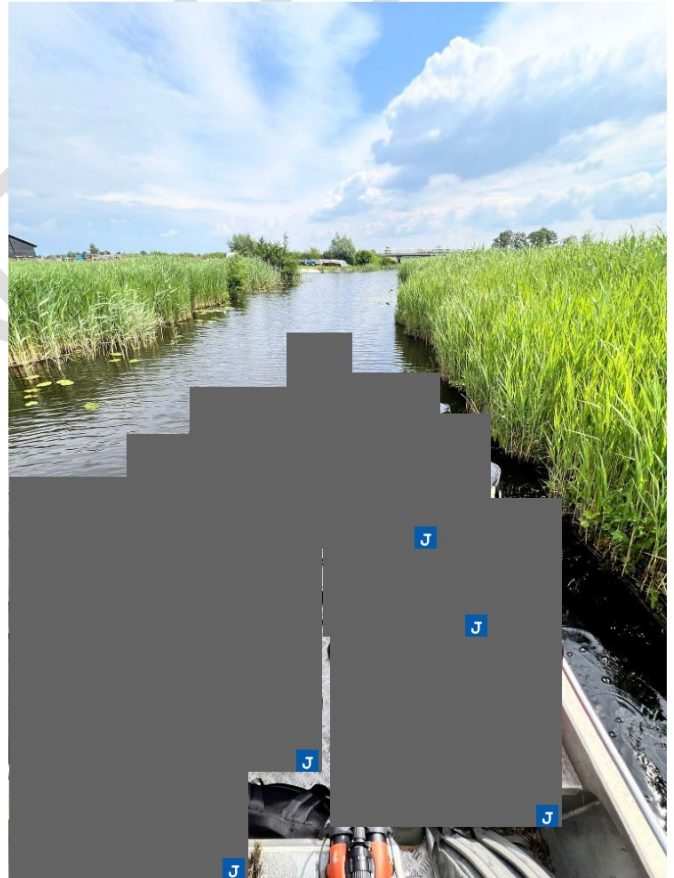
Postbus 10078

8000 GB Zwolle

Telefoon 03 [redacted]

www.overijssel.nl

[redacted]@overijssel.nl

Natura 2000-veldbezoek De Wieden

Inleiding

Sinds de inwerkingtreding van de PAS (2015) vindt jaarlijks bij de Natura 2000-gebieden een veldbezoek plaats, waaraan provincie, TBO's en overige geïnteresseerde gebiedspartners deelnemen. Tijdens het veldbezoek wordt op een aantal locaties een visuele inspectie uitgevoerd. Het doel van het bezoek is om opvallende zichtbare (of indicaties voor) ontwikkelingen in de habitattypen en leefgebieden van soorten te bespreken. Het veldbezoek is nadrukkelijk een aanvulling op, en geen vervanging van de veel uitgebreidere monitoringssystematiek van de natuurkwaliteit. Deze veldbezoeken zijn voortgezet onder de noemer Natura 2000-veldbezoek, omdat het PAS in 2019 is geëindigd.

Bezochte locaties en aanleiding daartoe:

Ochtend:

1. Omgeving Belt-Schutsloot; verwijdering invasieve exoot Ongelijkbladig vederkruid (*Myriophyllum heterophyllum*).

Vraag: Hoe staat het er nu voor na de opschoningsactie in 2023?

2. Veenmosrietlanden (ten zuiden van de Venemaat)

Vraag: Is huidige beheer toereikend?

Middag:

3. Blauwgrasland bij Lozedijk, langs het Veenweidepad (tussen Veldweg en Reeënweg)
Vragen: Zijn lokaal plaggen en inbreng van maaisel zinvol voor ontwikkeling van blauwgrasland?

4. Trilveen Eelkema

Vraag: huidige beheer (onderhoud van greppels en maaien en afvoeren) voortzetten om verdere verzuring tegen te gaan?

5. Trekpaten ten zuiden van de Oostelijke Schutsloot; Beoordeling uitvoering M3.

Bevindingen veldbezoek N2000 (2024)

1. Omgeving Belt-Schutsloot (verwijdering invasieve exoot)

We varen over het Dirkswijde waar in 2022 nog massaal Ongelijkbladig vederkruid (*Myriophyllum heterophyllum*) aanwezig was (foto 1). Een invasieve exoot die verwijderd dient te worden. Dat laatste is ook in mei/juni 2023 uitgevoerd door de firma Harkboot. In mei en augustus 2023 heeft Van der Goes & Groot, voor en na de opruimactie, een inventarisatie uitgevoerd (bijlagen 1 en 2). De opruimactie had succes constateerden we vorig jaar al. Maar net als toen vinden we ook nu langs de oevers enkele resten van deze soort terug. **Conclusie:** de soort breidt zich ook na de opruimactie nog steeds uit, maar de bedekkingen nemen wel af door de bestrijding. Alert blijven dus!

Foto 1:
Ongelijkbladig vederkruid
(*Myriophyllum heterophyllum*)
in Dirkswijde (2022)

2. Veenmosrietlanden (ten zuiden van de Venemaat)

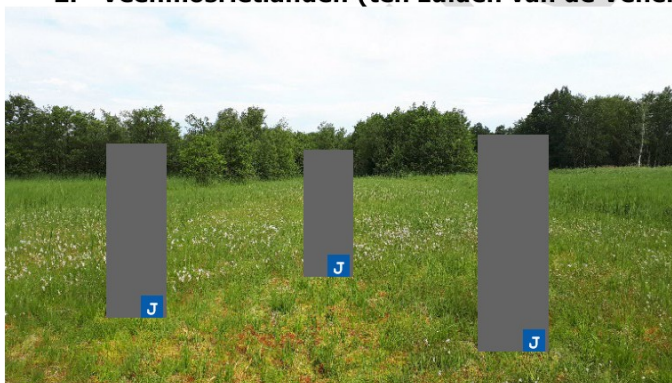
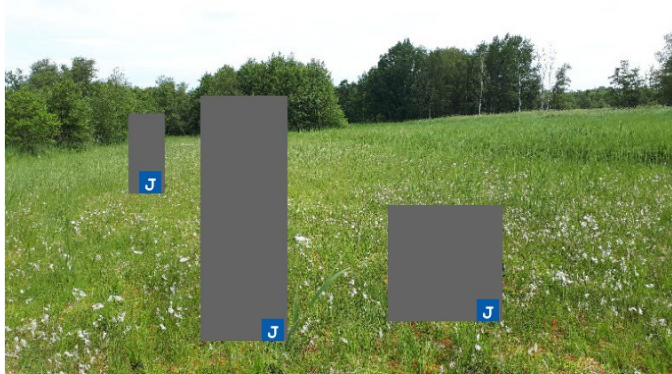

Foto 2 en 3: veenmosrietland (H7140B)

We bekijken een paar percelen met veenmosrietland (H7140B). Deze veenmosrietlanden worden nog steeds in stand gehouden door maaien en afvoer van maaisel.

Van belang zijn een goede waterkwaliteit, lage N-depositie en voldoende hoge (grond)waterstanden. Verzuring en verdroging spelen ook hier een rol wat betreft behoud van de kwaliteit van dit habitattype.

Toename van o.a. gewoon haarmos en veenpluis in deze percelen duidt erop dat deze problemen een rol speelt.

3. Blauwgrasland bij Lozedijk, langs het Veenweidepad (tussen Veldweg en Reeënweg)

Dit perceel werd op 6 juni bezocht en op 12 juni nogmaals bezocht tijdens de Toetsdag Kwaliteitstoets Hooiland. *De navolgende tekst komt uit het verslag van die dag. De percelen bij het Veenweidepad worden sinds eind jaren 90 verschaald. Na 25 jaar is duidelijk resultaat van het maaien en afvoeren zichtbaar. Op een klein stukje wat per toeval afgegraven is groeit blauwe -, geelgroene zegge en nu ook blonde zegge! Dit is een kensoort voor blauwgrasland en zat hier vermoedelijk nog in de zaadbank en heeft door het afschrappen weer kunnen kiemen. (de soort komt niet voor in De Bramen, dus kan niet van het maaisel daar komen). Het voorstel is om her en der meer van dit soort stukjes te plaggen op deze percelen aan Veldweg- Reeënweg. Vlozegge zit vast nog ook nog in zaadbank en voor tweehuizige zegge is er vooronderzoek nodig of hervestiging kansrijk is.*

Bevloeiing met basenrijk water vindt plaats met behulp van een pomp (zie foto hiernaast)

Acties die n.a.v. dit b

1. Een plan maken met de meest potentiële locaties en dit aan de provincie voorstellen. (Rosalie en Bart)
2. Maaisel met daarin andere blauwgraslandsoorten bijv. knotszegge en blonde zegge ook inbrengen op percelen van Veldweg- Reeënweg (Aan Rosalie)

bevloeiing blauwgrasland

4. Trilveen Eelkema

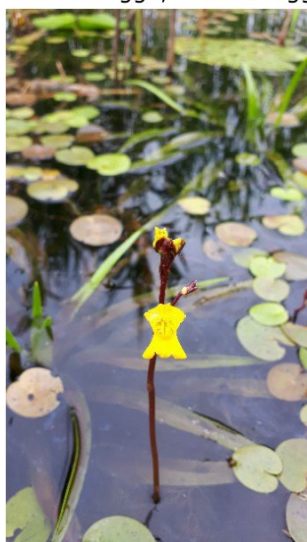
Ook dit trilveen (een pareltje!) werd op 12 juni nogmaals bezocht tijdens de Toetsdag Kwaliteitstoets Hooiland 12. Daarom ook hier de letterlijke tekst uit het verslag van die dag.

Dit perceel scoort hoog qua kwaliteit, vooral door de vele gradiënten die in het perceel zitten. Grotere delen kwalificeren inmiddels als habitatype Veenmosrietland, verdere verzuring ligt op de loer. Hoewel het waterpeil in de zomerperiode hoog staat, staan sommige stukken toch droog. Deze zorg heeft Natuurmonumenten geuit aan het Waterschap en daarom wordt er nu een onderzoek uitgevoerd waarbij de scheefstand gemeten wordt gedurende 5 jaar. Een eerste uitkomst laat zien dat er is inderdaad sprake van scheefstand. Die scheefstand bedraagt over langere periode 10 cm en soms zelfs meer. De greppels worden elke 3 jaar geschoond, we vragen ons af of dit voldoende is. Om basenrijk water toch meer het perceel in te krijgen is verbreden van de greppels een optie. Als acute noodmaatregel kan bevloeiing een mogelijkheid bieden. Maar misschien moeten we de successie omarmen en niet koste wat kost plekken met trilveen willen behouden. Dit zou idealiter op andere locaties weer moeten ontwikkelen. Op plekken waar geplagd is ontstaan nieuwe trilveenvegetaties. Trilveen dat zo ontstaat mist nog wel rijkdom van oudere trilvenen. Missende soorten zouden van plekken waar ze nog wel aanwezig zijn, kunnen worden getransplanteerd.

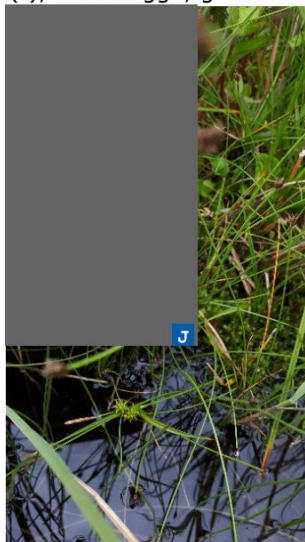
Beheeradvies: Doorgaan met maaien en afvoeren en greppels onderhouden.

Samenvatting casus: De successie in Eelkema accepteren en ervan uit gaan dat verlanding en vorming van nieuw trilveen op andere locaties dit verlies opvangt. Wel gaan we de successie vertragen door greppels er opnieuw uit te halen en nieuwe greppels er in te maken. De bronlocatie Eelkema gaan we zo goed mogelijk behouden.

En dat dit laatste meer dan de moeite waard is bewijzen de prachtige soorten die wij op 6 juni o.a. aantreffen in dit trilveen en de tussenliggende greppels: waterdrieblad, ronde zonnedauw, tormentiel, rietorchis, kamvaren, blauwe knoop, rood- en groen scorpioenmos, klein- en plat blaasjeskruid, groenknolorchis, armbloemige waterbies, draadzegge, dwergzegge, sterzegge, blauwe zegge, blonde zegge (!), knotszegge, gevlekte witsnuitlibel en sierlijke witsnuitlibel.

Klein Groot blaasjeskruid

Armbloemige waterbies

Rood scorpioenmos

Blonde zegge (Mathijn)

Knots zegge (Mathijn)

Groenknolorchis (Rosalie)

Gevlekte witsnuitlibel (Mathijn)

Verzamelde zeggen 😊

5. Trekpaten ten zuiden van de Oostelijke Schutslot

Deze trekpaten zijn in 2022 gegraven met de bedoeling om de verlanding vanuit open water weer op gang te brengen (terug in successie). Deze maatregel (M3) wordt genoemd in het beheerplan en vloeit rechtstreeks voort uit de kernopgave 4.09 voor De Wieden:

4.09 Compleetheid in ruimte en tijd.

Alle successiestadia laagveenverlanding in ruimte en tijd vertegenwoordigd: overgangs- en trilvenen (trilvenen en veenmosrietlanden) H7140A en H7140B met onder meer grote vuurvinder H1060, groenknolorchis H1903 en vochtige heiden (laagveengebied) H4010B, blauwgraslanden H6410, galigaanmoerassen H7210* en hoogveenbossen H91D0*, in samenhang met gemeenschappen van open water. Hiervoor geldt een wateropgave;

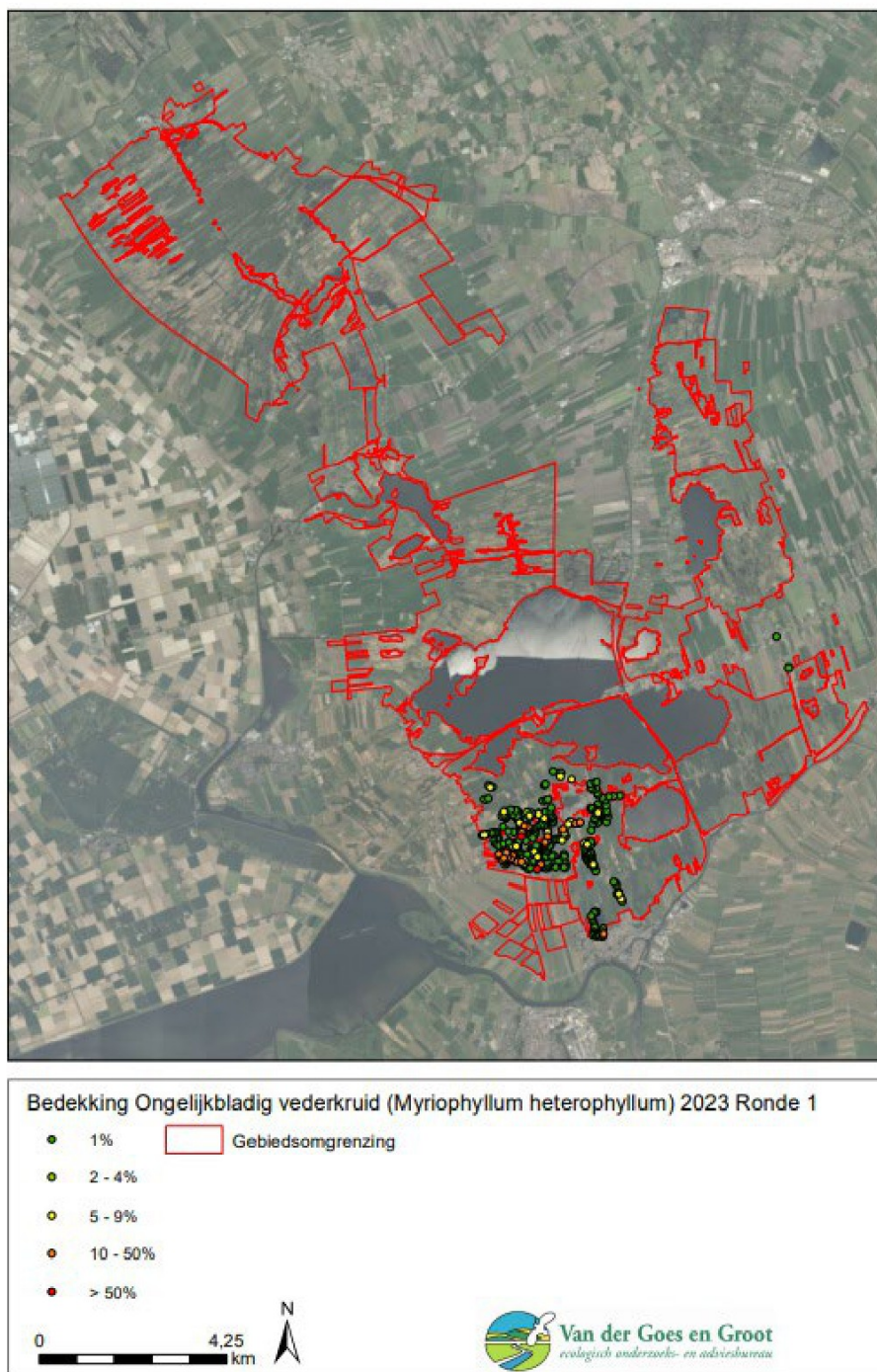
Ter plekke bespreken we nogmaals het belang van deze maatregel, niet alleen voor verlanding maar ook voor veel soorten (vissen, libellen en vogels o.a.), waaronder veel Natura 2000 soorten. Wat betreft het laatste, het graven van de trekpaten is uitgevoerd conform de vooraf afgesproken uitgangspunten. Over de verlanding valt nog weinig te zeggen. Daarvoor zijn ze te kort geleden gegraven.

De mate (oppervlakte) en spreiding (ruimte en tijd) waarin M3 in de komende jaren wordt uitgevoerd leggen we in gezamenlijkheid vast voor de 2^e beheerplanperiode.

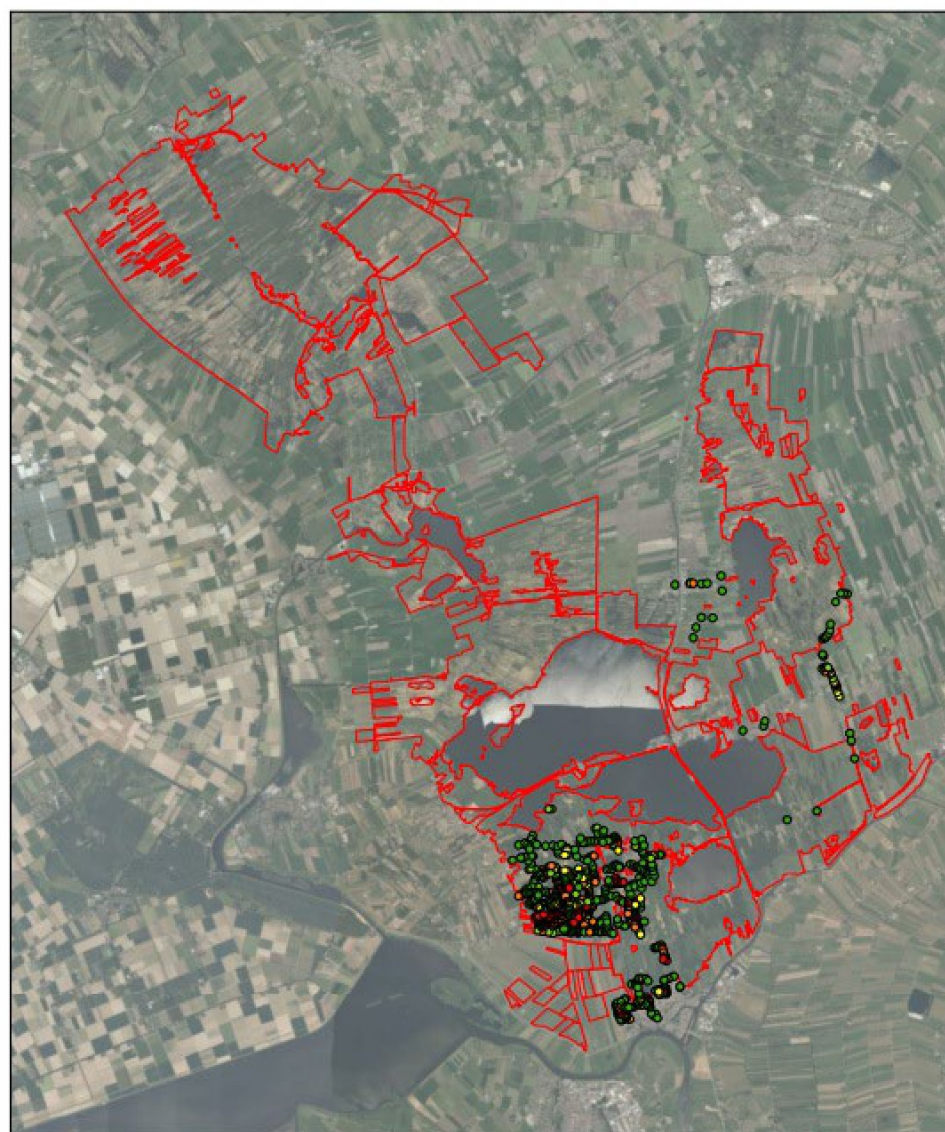

Bijlagen:

1. Kaartje met bedekking Ongelijkbladig vederkruid (*Myriophyllum heterophyllum*) 2023 Ronde 1, Van der Goes en Groot, mei 2023
2. Kaartje met bedekking Ongelijkbladig vederkruid (*Myriophyllum heterophyllum*) 2023 Ronde 2, Van der Goes en Groot, augustus 2023

Bijlage 1

Bijlage 2

Bedekking Ongelijkbladig vederkruid (*Myriophyllum heterophyllum*) 2023 Ronde 2

- 1%
 - 2 - 4%
 - 5 - 9%
 - 10 - 50%
 - > 50%
- Gebiedsoms grenzing

Toelichting grondslagen

In dit document kunt u secties vinden die onleesbaar zijn gemaakt. Deze informatie is achterwege gelaten op basis van de Wet open overheid (Woo). De letter die hierbij is vermeld correspondeert met de bijbehorende grondslag in onderstaand overzicht.

J Art. 5.1 lid 2 sub e

Het belang van de openbaarmaking van deze informatie weegt niet op tegen het belang van de eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer van betrokkenen